

Cái Bánh Chung

Mắc Cạn

Minh thấy quang cảnh trong nhà nhộn lên khác hẳn ngày thường. Cái không khí Tết nó được bùng lên trong cái mâm đựng những nắm đậu xanh đã giã nhuyễn và được nắm lại từng nắm khoảng một nắm tay màu vàng lừng vẫn còn bốc khói nhẹ nhẹ, một khay khác mà mẹ Minh đang lau lá dong xếp đều đặn một chồng cao, cái chậu thịt heo ướp sẵn thái những miếng dài và to mỡ nạc lẫn lộn bên cạnh là cái thúng to gạo nếp đã được ngâm vo để cho ráo nước, ông Quang bố của Minh đang ngồi chế những sợi lạt mỏng màu mỡ gà để gợn thành bó ngay dưới chân.

Tết năm nào ông Quang cũng đều gói bánh lầy, ông rất khéo tay, những chiếc bánh không cần khuôn mà rất vuông vức, đầy đặn, gói rất vừa tay khi nấu không có cái nào bị xì gạo ra góc cả, nếu chặt quá bánh sẽ bị hấy có phần gạo không chín nằm giữa bánh. Những chiếc bánh sau khi chín vớt ra xếp ngay ngắn được nén bằng tấm ván bên trên để những hòn đá nặng đè lên cho ráo nước, có thể bánh mới sẵn lại và để được lâu.

Minh học ở Sài Gòn, năm nay về nhà ăn Tết với gia đình, nhớ lại những năm trước lần nào gói bánh, Minh cũng đều gói những cái bánh nhỏ, buổi tối ngồi canh nấu bánh đến khuya thì vớt những chiếc bánh nhỏ ra, ăn nóng hổi bên bếp lửa ấm giữa đêm lạnh của Đalat thật là thú vị, năm nay Minh cũng phụ bố gói bánh, lo tiếp lấy những nắm đậu xanh, rửa lá rồi đem lau, xếp những cái đã gói xong sang một cái bàn lớn, Minh làm thêm những chiếc bánh nhỏ cho những đứa em, riêng mình thì gói chiếc bánh lớn đang hoàng được sự chỉ dạy của bố, Minh gói xong thì cột thêm sợi lạt nữa chéo góc để đánh dấu xem chiếc bánh của mình sẽ ra như thế nào.

- Sáng mai sẽ mở hàng chiếc bánh của con trước, xem nó có ngon tuyệt không
- Không khéo bánh lại toét ra đấy, ông con ạ

Mẹ chàng cười nói thêm vào, bố chàng phụ họa

- Cái thằng, gói tòn gấp đôi lá thì lấy đậu mà toét, cho có tí gạo mà đến hai ba phần thịt với đậu xanh hỏi làm sao mà chả ngon cho được

Nhìn tác phẩm của mình làm, Minh hài lòng vô cùng để riêng sang một bên chờ khi nấu nó sẽ được nằm ở trên để hôm sau vớt trước ra ăn thử, như mọi năm đến chiều thì Minh chuẩn bị kê đá ở chiếc sân sau, lấy tấm tôn chắn gió ba bên, chuyền đồng củi khô để dành sẵn trong bếp, chế nhỏ khúc ngo dầu dùng cho mỗi lửa đã sẵn sàng, Minh cũng đã vật lộn, chà xát rửa sạch cái nửa thùng phi thường ngày được dùng chứa các bao gạo và chỉ để nấu bánh chung vào dịp Tết mà thôi, Minh bắt mấy đứa em chuyền bánh để cho mình xếp vào thùng, mọi năm thì chính tay bố xếp vào thùng, năm nay được bố tin tưởng cho tự xếp lấy, tuy nhiên bố cũng nhắc nhở

- Nhớ đừng xếp chặt nghe con, để bánh còn nở ra nữa đấy. Cứ mỗi lớp phải xếp ngang với nhau ra để nước nó luân chuyền đều, bánh sẽ không bị hấy

Chiếc bánh có đánh dấu thêm một sợi lạt chéo góc được nằm ngay trên cùng và thêm những chiếc bánh nhỏ hình dáng không đồng nhất của các đứa em, Minh đổ đầy nước rồi bắt đầu nhen lửa, bên cạnh Minh cũng đặt thêm hai hòn đá nữa để cái nồi nước sôi ngoài chầm thêm khi cạn nước. Mãi đến cả hai giờ sau nước mới ục ục sôi đều, Minh dành thức để trông bánh, năm nào Minh cũng chỉ thức đến khoảng 1, 2 giờ sáng là chịu không nổi cơn buồn ngủ, năm nay Minh quyết thức nguyên đêm, chuẩn bị sẵn bộ truyện chương. Đêm 29 tết cái lạnh của miền núi Đalat với sương mù ẩm ướt, Minh phải đội cái mũ lưỡi trai cho khỏi ướt tóc, gần bếp

lửa thì ấm nhưng sau lưng lại bị lạnh, Minh phải khoác tấm poncho lính để khỏi lạnh và ướt lưng, buổi tối các đứa em còn thức tranh nhau chui rúc dưới tấm poncho đòi kể chuyện ma, nhưng chỉ đến gần nửa đêm thì còn lại một mình Minh, ngoài những tiếng lách tách của củi cháy, tiếng ùng ục nồi bánh chưng còn có tiếng thông xào xạc kêu qua những cơn gió lạnh, càng về khuya ánh lửa chập chùng càng làm Minh nhíp mắt lại trên trang sách, sau khi châm thêm nước sôi cho đầy nồi bánh Minh kéo ghế ngồi dựa vào vách nhà, gấp sách để dưới ghế, kéo tấm poncho che kín mặt để sương không rơi ướt xuống mặt, định bụng cứ nửa giờ sẽ mở ra trông chừng nước một lần, Minh thiếp đi lúc nào không biết nữa, lúc giật mình vì tiếng con gà trống của nhà gáy vang, Minh choàng tỉnh nhìn thấy nồi bánh đã vơi nước, vội nhòm dậy bụng nồi nước sôi bên cạnh ghế đổ vào, ánh lửa bập bùng, chợt Minh thấy có cái gì khang khác, nước cạn dưới mặt bánh, lại có một khoảng hồng lớn, Minh nhớ bánh được xếp đều cả mặt trên kia mà, năm nào cũng gói chừng đầy cái, và nhất là hôm nay Minh xếp từ đầu đến cuối, và mấy lần đổ thêm nước từ tối đến giờ vẫn đâu thấy cái lỗ hồng như thế này đâu, không lẽ ăn trộm, Minh thấy lạnh người, đảo dác nhìn quanh bốn bề vẫn tiếng thông xào xạc, tiếng ùng ục của nồi bánh mà thôi, vội bỏ nồi nước xuống chân, Minh chạy vội vào nhà lấy cái đèn dầu to ra ngoài bếp thấp sáng lên rồi soi trên mặt nồi bánh để nhìn cho rõ thì quả là một khoảng trống chừng 5 cái bánh hụt đi mất. Minh không muốn làm náo động mọi người nên vào nhà lấy thanh sắt gài cửa cầm trên tay rồi ra ngồi bên bếp mắt đảo dác canh chừng sau khi đổ thêm nước cho đầy khỏi mặt bánh, từ đây cho đến sáng Minh tỉnh táo hết cả buồn ngủ. Buổi sáng mới biết rõ là cái bánh đặc biệt buộc dây lạt chéo là một trong năm cái đã bị mất trộm. Mẹ Minh sợ hãi đi xem xét mọi thứ trong bếp để xem có bị mất gì thêm không, các đứa em Minh thì lắc đầu le lưỡi xanh mặt vì Minh còn dọa thêm

- Ma đấy, ma trôi nó lấy đi ăn tết đấy, may cho chúng mày lúc đấy mà còn thức, nó bắt đi là xong ngay rồi

Trưa mùng một Tết, Minh đi với bố chúc Tết các bà con trong gia đình, những người vai vế hơn bố mẹ, ngày mùng hai mới là ngày của Minh được tự do đến các bạn bè. Cũng như mọi năm sau khi ghé chúc Tết nhà ông cụ Bách xong thì hai bố con ghé sang nhà anh Long ở sát bên.

- Thăng Long nghe nói nó bị ốm mấy hôm nay rồi, chắc lại rượu nốc đầy vào rồi lăn ra bệnh chứ gì, cái thằng bê tha đến tệ

Ông Quang nói với Minh khi bước đến đầu ngõ, Anh Long là người cùng làng, anh lớn hơn Minh chục tuổi, lúc bé vẫn hay được anh dẫn đi chơi, anh vào Nam chỉ có một mình, vẫn đi theo với những người cùng làng, đến khi mọi người rủ nhau kéo lên Đalat lập nghiệp thì anh cũng đi theo, gia đình Minh xem anh như người trong họ thường đi lại luôn, từ ngày anh lập gia đình có hai đứa con anh giờ chứng nhậu nhẹt, say sưa hàng ngày, chị Long thường sang mẹ Minh khóc lóc than thở, mẹ Minh lại vỗ về an ủi, lúc về thường dúi cho lúc thì vài ống gạo, lúc thì ít tiền lẻ hay chai mắm. Ông Quang có khuyên can anh mãi, những lúc tỉnh táo thì anh dạ thưa như biết tỉnh ngộ, nhưng sau đó lại đầu vào đấy, vẫn say sưa rồi kiếm chuyện gây gổ đánh vợ đánh con.

- Sao thằng Long ốm sao thế

Vừa bước vào nhà nhìn thấy chị Long, Ông Quang lên tiếng ngay

- Chào ông và chú năm mới, con kính chúc ông bà và các cô chú năm mới bằng năm bằng mười năm ngoái

- Tôi cũng chúc gia đình chị và các cháu được phúc lộc dồi dào, thế thằng Long nó đỡ chưa, thuốc men gì không?

- Chúng con cảm ơn ông, nhà con bị sốt li bì, ăn có tí cháo lại nằm rên lạnh hừ hừ thôi

Ông Quang bước vào phòng trong thăm hỏi anh Long, Minh ngồi ngoài nhìn hai đứa con anh Long, Tết nhất hai đứa vẫn mặc bộ quần áo cũ trông lem luốc thằng anh đứng mút tay, con em thì mũi dãi chảy dài dưới mũi xanh lét đứng trố mắt nhìn. Một lúc sau ông Quang bước ra, chị Long theo sau vội vã đi nhanh lên phía trước kéo ghế mời ông Long ngồi, rồi chị quay quắt vào phía sau bếp, và trở ra ngay vừa đi vừa nói

- Ông và chú ngồi chơi con bóc bánh, Tết nhất chả có gì, rượu mứt cũng không, năm nay anh ấy đi làm về mãi đến khuya 29 mới về sắm sửa được vài cái bánh chưng thôi đấy rồi lăn đùng ra ốm nên chẳng có được gì thêm, ông và chú dùng tạm.

Mình chợt sững người, chiếc bánh chưng trên tay chị Long có sợi dây lạt chéo góc, ông Quang cũng nhận ra vội lấy chân đá vào chân Minh rồi lên tiếng

- Thôi, chúng tôi phải đi ghé qua mấy nhà nữa rồi lại phải về nhà có khách, đây tôi mừng tuổi cho các cháu và có tí này lấy mà mua thuốc cho thằng Long nhá, chiều mồng ba bên nhà tôi hóa vàng vợ chồng dẫn các con sang ăn cơm.

Ông Quang gọi các đứa bé vào đưa cho mỗi đứa một tờ bạc mới và một xấp nhỏ trao cho chị Long

- Chúng con cảm ơn ông và chú, ông và chú không ở lại một tí dùng với chúng con tám bánh
- Cảm ơn chị, Tết nhất chẳng có nhiều thì giờ, chỉ đến mỗi nhà một tí lại phải đi ngay, thôi chúng tôi đi đây
- Con xin chào ông và chú

Chị quay sang nắm tay thằng con trai lớn dúm ra trước rồi nói

- Chúng mày chào ông và chú đi kìa

Hai đứa bé rụt rè đứng yên, trở mắt nhìn tờ giấy bạc mới vắn vắn ở trên tay, Minh đứng lên chợt móc túi một nắm tiền được mồng tuổi chia cho hai đứa và nói

- Chú mồng tuổi cho hai đứa mau lớn mà giúp bố mẹ nhé

Mình và ông Quang bước ra khỏi nhà, đi được một quãng có tiếng ông Quang chép miệng thờ dài nói với con

- Con người đến lúc bần cùng rồi đâm ra mất hết cả lý trí